

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,****Itävallan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Itävallan vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2016/C 299/14)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Itävalta kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Itävalta kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Itävallan olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Itävaltaa koskeva vuoden 2016 maaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Itävallan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätteläe analyysinsä perusteella, että Itävallan makrotaloudessa ei ole epätasapainoja.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EYVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Itävalta toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa 26 päivänä huhtikuuta 2016 ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 27 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Vakausohjelma viittaa siihen, että poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutus julkiseen talouteen on merkittävä. Vakausohjelmassa annetaan riittävä näyttö näiden julkisen talouden lisäkustannusten laajuudesta ja luonteesta. Hyväksyttävät lisämenot olivat komission mukaan 0,09 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015, ja niiden arvioidaan tällä hetkellä olevan 0,26 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Lukuja on tarkistettu ylöspäin verrattuna vuoden 2016 alustavassa talousarviosuunnitelmassa esitettyihin arvioihin, joiden mukaan lisämenojen odotettiin vuonna 2015 olevan noin 0,08 prosenttia suhteessa BKT:hen ja vuonna 2016 noin 0,16 prosenttia suhteessa BKT:hen. Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä pakolaisvirta on poikkeuksellinen tapahtuma, jonka vaikutus Itävallan julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaarannu, jos tilapäinen poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta sallitaan. Koska Itävalta pysyi vuonna 2015 julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessaan, se ei hyödyntänyt mahdollisuutta tilapäiseen poikkeamiseen. Jotta kuitenkin voidaan varmistaa, että Itävallalle sallitaan vastaava tilapäinen poikkeaminen kuin maille, jotka eivät ole vielä saavuttaneet julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitettaan, Itävallan sallitaan poiketa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteestaan vuosina 2016 ja 2017 siten, että poikkeama vastaa vuonna 2015 hyväksyttyä määrää. Vuoden 2016 mahdollisen lisäpoikkeaman osalta tehdään keväällä 2017 Itävallan viranomaisten toimittamien havaintujen tietojen perusteella lopullinen arviointi hyväksyttävine määrineen.
- (6) Itävaltaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Hallitus odottaa vuoden 2016 vakausohjelmassaan julkisen sektorin alijäämän kasvavan 1,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja supistuvan sen jälkeen asteittain 0,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,45 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen vuoteen 2016 saakka ja tarkistettuna 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen vuodesta 2017 lähtien, aiotaan saavuttaa vuodesta 2018 alkaen. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman perusteella julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite saavutettaisiin kuitenkin vasta vuodesta 2019 alkaen. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan olleen suurimmillaan 86,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja supistuvan vähitellen 76,6 prosenttiin vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Samanaikaisesti toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa riski, että tavoitteesta poiketaan jonkin verran vuonna 2016. Jos arvioissa kuitenkin jätetään huomiotta myös vuodeksi 2016 tällä hetkellä ennustetut lisävaikutukset, jotka aiheutuvat poikkeuksellisesta pakolaisvirrasta, Itävallan odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia vuonna 2016. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, riskinä on merkittävä poikkeaminen suositetulta sopeutusuralta vuonna 2017. Ennustettu poikkeama vuonna 2017 ei kuitenkaan ole enää merkittävä, jos otetaan huomioon vuodeksi 2016 mahdollisesti hyväksytty lisämäärä, joka liittyy poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutuksiin julkiseen talouteen. Itävallan ennustetaan noudattavan väliaikaista velkasääntöä vuonna 2016 ja siirtymäkauden päättymisen jälkeen myös velan supistamista koskevaa vertailuarvoa vuonna 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Itävalta ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (7) Hiljattain toteutetun verouudistuksen vaikutukset julkiseen talouteen ovat edelleen jossain määrin epäselvät. Toteuttaessa toimenpiteitä julkisen talouden kestävyuden varmistamiseksi olisi otettava huomioon, että viimeaikaisista uudistuksista huolimatta työhön kohdistuu edelleen suuri verorasitus ja että Itävallassa on suuri verokiila verrattuna muihin Euroopan maihin. Kasvuystävällisempiä verotulojen lähteitä, joiden avulla voitaisiin

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

keventää työn verotusta, ei hyödynnetä riittävästi. Ongelman ratkaisemista voitaisiin edistää toteuttamalla toimia työhön kohdistuvan verorasituksen keventämiseksi siirtämällä sitä kasvun kannalta vähemmän haitallisiin lähteisiin.

- (8) Vuonna 2015 työllisyysaste 55–64-vuotiaiden ikäryhmässä oli 46,3 prosenttia (EU:n keskiarvo 53,3 prosenttia). Näin ollen Itävalta oli 19. sijalla vertailussa muihin jäsenvaltioihin. Todellisen eläkkeellesiirtymisiän nostamiseen tähtäävät lisätoimenpiteet ovat olleet voimassa vuodesta 2014, ja niillä on ollut jonkin verran vaikutusta. Nähtäväksi jää, käännetäänkö näillä toimilla suuntaus, jossa todellinen eläkeikä on Itävallassa jäljessä EU:n keskiarvosta keskipitkällä aikavälillä. Lisäksi eläkkeelläoloaika on pitenemässä korkeamman elinajanodotteen vuoksi. Naisten lakisääteisen eläkeiän nostaminen ja yhdenmukaistaminen miesten eläkeiän kanssa toteutetaan vain asteittain, alkaen vuodesta 2024 ja päättyen vuonna 2033. Lakisääteistä eläkeikää ei ole Itävallassa kytketty nousussa olevaan elinajanodotteeseen. Komission arvion mukaan eläkemenot lisääntyvät vuoteen 2040 mennessä 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2013 verrattuna. Pitkällä aikavälillä (vuoteen 2060 mennessä) eläkemenojen odotetaan kasvavan 0,5 prosenttia BKT:hen suhteutettuna. Vastaavasti terveydenhuoltomenojen odotetaan kasvavan vuosien 2013 ja 2040 välillä 1 prosentin suhteessa BKT:hen ja 1,3 prosenttia vuoteen 2060 mennessä. Tämä menojen lisääntyminen yhdessä pitkäaikaishoidon kustannusten odotetun kasvun kanssa muodostaa Itävallan julkisen talouden kestävyyyteen kohdistuvan keskisuuren riskin.
- (9) Julkisen talouden järjestelyt eri hallintotasojen (liittovaltion, osavaltioiden ja paikallishallinnon) välillä ovat monimutkaiset, ja monilla politiikan aloilla, kuten terveydenhuollossa, tulo- ja menovastuita ei ole yhdenmukaistettu. OECD:n vuoden 2014 tietojen mukaan valtiotasoa alempien hallintotasojen vastuualueeseen kuuluu 16 prosenttia julkisen talouden menoista suhteessa BKT:hen, mutta valtiotasoa alemman hallintotason verojen osuus on vain noin 2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Nämä monimutkaisuustekijät tulevat kalliiksi ja voivat heikentää budjettikuria. Parhaillaan neuvotellaan tulojen jakamisesta kolmen hallintotason kesken vuonna 2017 alkavalla kaudella, mikä tarjoaa tilaisuuden puuttua tähän ongelmaan.
- (10) Itävallan työttömyysaste on perinteisesti kuulunut EU:n alhaisimpiin. Se on kuitenkin ollut kasvussa vuodesta 2011 lähtien ja nousi 5,7 prosenttiin vuonna 2015. Myös nuorisotyöttömyyttä on vähän: vuonna 2015 työttöminä oli 10,6 prosenttia työvoimaan kuuluvista 15–24-vuotiaista. Lisäksi Itävallan työllisyysaste on korkea. Vaikka naisten työllisyysaste on 70,2 prosenttia, mikä on yli EU:n keskiarvon, suhteellisen suuri osuus naisista työskentelee kuitenkin osa-aikaisesti lastenhoitovelvoitteiden tai vanhusten hoitoon osallistumisen vuoksi. Tämä vaikuttaa osaltaan siihen, että sukupuolten välinen palkkaero kuuluu EU:n suurimpiin ja että sukupuolten välinen eläke-ero on suuri. Ikääntyneiden työntekijöiden (55–64-vuotiaiden) osalta työllisyysaste on alle EU:n keskiarvon.
- (11) Koulutusosalalla Itävalta on jo ylittänyt kansalliset Eurooppa 2020 -tavoitteensa. Vuonna 2015 koulunkäynnin keskeyttäneiden määrä oli 7,3 prosenttia ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 38,7 prosenttia. Koulutustulokset riippuvat kuitenkin pitkälti sosioekonomisesta taustasta. Sukupolvien välinen liikkuvuus on koulutuksen osalta vähäisimpiä kaikkien niiden OECD-maiden joukossa, joista tietoja on saatavilla. Koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus on maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kohdalla lähes kolme kertaa suurempi kuin niillä, joilla ei ole maahanmuuttajataustaa. Lisähaasteena on integroida oppivelvollisuusikäiset ja sitä vanhemmat nuoret pakolaiset ja maahanmuuttajat koulutusjärjestelmän piiriin.
- (12) Itävallan pankkeihin kohdistuu haasteita sekä kotimaan että ulkomaan markkinoilla, mutta kansallisella ja Euroopan tasolla toteutetut valvontatoimet ovat auttaneet lieventämään riskejä, jotka aiheutuvat omaisuuserien laadun heikkenemisestä Keski-, Itä- ja Kaakkois-Euroopassa. Kansallisessa tilinpidossa on jo otettu huomioon julkisen talouden riskit, jotka liittyvät vaikeuksiin joutuneiden rahoituslaitosten rakenneuudistukseen ja toiminnan lopettamiseen. Vaikka lisäriskien mahdollisuutta ei voida sulkea pois, ne näyttävät rajoittuvan pelkästään heikkolaatuisiin omaisuuseriin joidenkin tiettyjen laitosten kohdalla.
- (13) Itävallassa on EU:n keskiarvoa korkeampi investointiaste kaikkien muiden BKT:n erien paitsi asuntojen osalta. Investointitoiminta on kuitenkin ollut vuodesta 2012 lähtien heikkoa Itävallassa huolimatta yritysten vakaasta likviditeetistä ja suotuisista rahoitusehdoista. Investointien ja kasvun vauhdittamiseksi olisi vähennettävä hallinnon monimutkaisuutta ja sen aiheuttamia esteitä. Esimerkiksi palvelujen tarjoamisen alalla vallitsevat sääntelyesteet ja hallinnolliset rasitteet eivät edistä uusien yritysten perustamista. Itävallassa on alettu kartoittaa mahdollisuuksia vähentää monialayritysten perustamisen pidäkkeitä, mikä mainittiin vuoden 2015 maakohtaisissa suosituksissa, mutta päätöksiä ei ole vielä tehty. Yrityspalvelujen alalla erityisiä haasteita aiheuttavat rajoittavat lupavaatimukset sekä tiettyjen ammattien kohdalla oikeudellista muotoa ja osakkuutta koskevat rajoitukset, mikä johtaa heikkoon markkinadynamiikkaan ja tuottavuuden laskuun. Toimintasuunnitelmassa, jonka Itävalta esitti säänneltyihin ammatteihin pääsyä ja niiden harjoittamista koskevan keskinäisen arvioinnin johdosta, ehdotetaan vain joitakin toimia, vaikka kunnianhimoisempien ehdotusten esittämiseen olisi selvästi mahdollisuuksia.

- (14) Viime vuonna koetulla pakolaisten laajamittaisella maahantulolla on sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia Itävallalle. Lyhyellä aikavälillä pakolaisvirta lisää julkisia menoja ja kotimaista kysyntää ja sen myötä kasvattaa BKT:tä. Keskipitkän aikavälin vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun riippuvat kuitenkin siitä, miten pakolaisten integroituminen työmarkkinoille ja yhteiskuntaan onnistuu esimerkiksi koulutuksen tukitoimien kautta. Asia on poliittisen asialistan kärjessä sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla, joten sitä seurataan ja analysoidaan tarkasti, myös vuoden 2017 maaraportissa.
- (15) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Itävallan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Itävallalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Itävallan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (16) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

SUOSITTAA, että Itävalta toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa, että poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta vuosina 2016 ja 2017 rajoittuu sallittuun määrään, joka liittyy vuoden 2015 poikkeuksellisen pakolaisvirran aiheuttamiin vaikutuksiin julkiseen talouteen, ja tämän mukaisesti sopeuttaa julkista taloutta vuositasolla 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, mikäli julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä vähäisemmällä sopeutustoimilla; varmistaa terveydenhuoltojärjestelmän kestävyys ja eläkejärjestelmän kestävyys kytkemällä lakisääteisen eläkeiän elinajanodotteeseen; yksinkertaistaa, järkeistää ja virtaviivaistaa julkisen talouden suhteita ja vastuuta hallinnon eri tasoilla;
2. lisää naisten osallistumista työmarkkinoille; toteuttaa toimia vähäosaisten, erityisesti maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutustulosten parantamiseksi;
3. vähentää palvelujen alalla investointien hallinnollisia ja sääntelystä johtuvia esteitä, kuten rajoittavia lupavaatimuksia sekä oikeudellista muotoa ja osakkuutta koskevia rajoituksia, ja monialayritysten perustamisen hidasteita.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.